

їХНІЙ ДОСВІД

Ціна страху

Туристу без медичної страховки в Польщі краще не хворіти. Перебування в країні, де тільки виклик швидкої коштує 50 доларів, може стати йому не по кишені

Коли потрапляєш до пересічної польської лікарні, важко повірити, що якихось сім років тому всі тамтешні заклади охорони здоров'я були схожі на українські, як сестри-близюки. Були там і убогі приміщення, які востаннє ремонтували ще за царя Гороха, і латане-перелатане обладнання, яке раз по раз відмовлялося працювати. Лікарі та медсестрички так само були змушені працювати за бюджетні копійки, а пацієнти — ходити на прийом зі своєю ватою, шприцами та йодом. Сьогодні ж обласна лікарня у Польщі може похвалитися обладнанням, яке мені доводилося бачити хіба що в київському «Охматдиті», а пересічна польська «районка» має кращу апаратуру, ніж деякі приватні українські клініки. У чому секрет успіху наших сусідів? Хто закуповує для лікарень апаратуру і платить лікарям зарплату? Звідки звичайні поляки беруть гроші на процедури й операції вартістю кілька тисяч доларів? Відповіді на ці та інші запитання кореспондентка «УМ» шукала під час недавньої поїздки до польського Перемишля. Результати виявилися досить несподіваними...

А чому у вас імунітет?

Першою несподіванкою став той факт, що лікарня в Польщі має статус звичайного підприємства — як паперова фабрика чи ательє з пошиву одягу. Всі тамтешні клініки живуть без державних дотацій! Як розповів «УМ» директор обласної лікарні в Перемишлі Пётр Стабішевські, лікарні відраховують податки та платять за спожиту воду, електроенергію, газ і тепло нарівні з іншими підприємствами і не мають жодних пільг на оплату комунальних послуг. Де ж керівництво медзакладу знаходить гроші, аби вистачило і на пристойну зарплату для лікарів, і на ремонт приміщень, і на оновлення апаратури, і на тест-системи для кабінетів діагностики? Бюджет однієї тільки обласної лікарні в Перемишлі складає 80 мільйонів злотих на рік (понад 26 мільйонів доларів США), а звідки ці мільйони беруться? У випадку з модним ательє все просто — і зарплата швачкам, і податки, і «навар» для власника закладаються в остаточну ціну сукні чи сорочки. Але ж у лікарні аналогічна комерція неприпустима — за такі гроші зможуть лікуватися тільки багаті. А бідним що, йти помирати?

Другою несподіванкою стало те, що в лікарні ніхто не змушує пацієнта вивертати кишені. Як пояснює пан Стабішевські, усі послуги лікарів — як копійчані, так і дороговартісні — за пацієнта оплачує Національний фонд здоров'я. Звісно, якщо до початку хвороби людина вирішила приєднатися до багатомільйонної «армії» застрахованих і щомісяця відраховувала до Національного фонду 9 відсотків від своєї зарплати. 9 відсотків — це немало. Середня зарплата тут становить 1500—1800 злотих (500—600 доларів), отже, за медичну страховку працююча людина щомісяця віддавала 50—60 доларів. Але якщо глянути на розцінки за медичні послуги, стає зрозуміло: краще регулярно робити такі відрахування, аніж продавати квартиру задля порятунку власного життя.

Розцінки для мільйонерів

Принадно зауважу, що у пересічного українця, який отримує 800 гривень на місяць (160 доларів), розцінки на медичні послуги у тому ж Перемишлі можуть викликати справжній шок.

Як розповів «УМ» заступник керівника служби порятунку міста Перемишль Мирослав Масний, за приїзд карети швидкої допомоги нестрахована людина має заплатити 150 злотих (50 доларів). Чотиригодинна процедура гемодіалізу — очищення крові пацієнта за допомогою апарату «штучної нирки» — тарифікується у 400 злотих (133 долари). Нагадаю, що хворий на ниркову недостатність має проводити таку процедуру прийнятні тричі на тиждень, тож за рік набігає понад 20 тисяч доларів. Народити дитину в польській лікарні коштує близько двох тисяч злотих (трохи менше від 700 доларів). Складна операція, під час якої кардіохірурги рятують пацієнта з інфарктом (запускають в артерію спеціальний зонд і прибирають із судини тромб), «потягне» вже на 10 тисяч злотих (більше від 3,3 тисячі доларів). І це враховуючи додаткові аналізи та післяопераційну терапію...

Застрахованих поляків ці тарифи не лякають — вони не платять жодної копійки ні за рентген, ні за консультацію онколога, ні за складну операцію на серці чи на головному мозкові. Пацієнт не мусить ані приносити гроші особисто лікарю, ані робити чітко тарифікований «добровільний» внесок до лікарняної каси, як це трапляється в Україні. За пенсіонерів та людей з офіційним статусом безробітного платить держава. А працюючі нестраховані люди мусять платити за обслуговування в лікарні зі своєї кишені.

Не кашляй на кордоні!

За поляків, які спромоглися вбудувати нехай і не досконалу, але цілком дієву систему державного медичного страхування, можна тільки порадіти. Чи «світить» такий без п'яти хвилин комунізм українським пацієнтам, наразі сказати важко. Проектів запровадження страхової медицини в нашій країні розроблено чимало, а от який із них буде втілений у життя — цікаве питання навіть для керівництва вітчизняного МОЗу. Втім деякі українці вже сьогодні можуть відчувати на собі переваги, недоліки й особливо цінну політику польської системи охорони здоров'я. Люди, які мають родичів або друзів на польській землі, туристи, бізнесмени, дрібні підприємці, транзитні пасажери, які прямують до інших країн ЄС, кожен із них може потрапити до лаза-

Дуже тиха палата: після складної операції пацієнтам не до розмов.

Черги до лікаря можна побачити і в польських лікарнях.

Подвійна терапія: хворі шукають зцілення і в лікарні, і в костелі.

рету просто з митниці.

Перемишльська область, як і будь-який інший прикордонний район ЄС, має спеціальне обсерваційне відділення. І кожна людина, яка в'їжджає до Польщі з боку неевросоюзних сусідів, сама про це не знаючи, стає об'єктом уваги працівників своєрідного медичного форtpосту. Як розповіла журналістам доктор Данута Мальхер Бобер, працівники санепіду мають на українсько-польському кордоні окремі бокси. Помітивши у когось із бажуючих в'їхати до Польщі підозрілі симптоми інфекційного захворювання (висипку на тілі, гнійники, набряк кінцівок, блювоту тощо), медики телефонують до лікарні в Перемишлі. Звідти на кордон приїжджає інфекціоніст, який оглядає пацієнта, робить попередній діагноз і, якщо треба, відвозить до інфекційного відділення обласної лікарні, розрахованого на 26 ліжок для дорослих і 6 — дитячих.

Кого ж «виловлюють» медики на кордоні? Як пояснює Данута Мальхер Бобер, до інфекційних боксів потрапляють не лише хворі на гепатит С і В, туберкульоз, дифтерію чи кір, а й пацієнти з важкою формою грипу чи гострим запаленням легенів. Логіка проста — краще почати лікувати гриппозного туриста, щойно він потрапить у поле зору медслужб, аніж згодом лікувати і його (у більш важкому стані), і тих людей, яких він устиг заразити. Повністю одужавши, люди отримують довідку про перенесену хворобу і вирушають у своїх справах. А на прощанні їм виставляють рахунок за надані медичні послуги. Щоправда, у 90 відсотках випадків «платіжка» залишається не погашеною. І це дуже непокоїть польських ескулапів...

Платіть за рахунками, панове!

В ідеалі у кожного іноземця, який захворів на польській землі, у кишені має бути страховий поліс, завбачливо оформлений перед початком подорожі. Тоді пацієнт може безплатно скористатися послугами перемишльського ЛОРа чи люблінського травматолога і не думати про гроші. Треба тільки пам'ятати, що страхові фірми зазвичай гарантують компенсацію витрат на лікування «наглих хвороб» (перелом, опік, запалення легенів тощо), а зубний біль, загострення хронічної виразки чи інші «ненагли» проблеми іноземець мусить розв'язувати за власний кошт.

Утім гості Польщі найчастіше не мають ані найпростішої медичної страховки, ані готівки, щоб сплатити за медичні послуги. І це, як стверджує директор обласної лікарні в Перемишлі Пётр Стабішевські, не радує місцевих лікарів. Пролікувавши такого бідаха, лікарня не отримує жодної компенсації за роботу персоналу, за використані ресурси та медикаменти. Постійно натрапляючи на таких «шаровиків», лікарня може залізити у борги за електрику, воду, газ і навіть збанкрутіти. У Польщі вже були такі випадки, і жоден госпіталь не хоче повторити долю банкрутів. Але й відмовлятися від голих-богих-підперезаних пацієнтів медики теж не мають права. «Збереження життя — то найважливіше, — каже Мирослав Масний. — Тому людину, яка потрапила в аварію чи зібралася народжувати, не кинуть на вулиці, навіть якщо у неї немає страховки. Пацієнта привозять до лікарні, роблять усі необхідні обстеження, оперують, лікують, а перед ви-

пискою додому виставляють рахунок. Втім людина може не заплатити і спокійно піти у своїх справах. У нас немає жодних правових моментів, які б дозволяли лікарям примусити людину заплатити за рахунком. Ми не можемо ні забрати паспорт, ні щось інше зробити... Лікарям залишається тільки чекати — чи не надумає пацієнт заплатити. І з цим треба щось робити. Я думаю, що скоро в нас запрацює така ж система, що й у Німеччині. Там нікого ніхто не шукає, але на кордон іде інформація, що така-то колежанка не заплатила за лікування. І наступного разу ви хочете приїхати до Польщі, а вам кажуть: «Прошу дуже оплатити рахунок плюс відсотки за перетермінованість, а потім можете в'їхати до країни». Я думаю, коли в нас з'явиться така система, лікарні зможуть повернути бодай половину втрачених коштів».

Наталія РОТАЙ.

Київ—Перемишль—Київ.
Фото автора.

ДО РЕЧІ

Кожен поляк може вільно вибрати лікарню, в якій він хотів би провести діагностику чи зробити операцію. Більше того, пацієнт має право вибирати лікаря незалежно від місця постійного проживання. Власне, це змушує кожен лікарню створювати для людей комфортні умови. Бо ж усі розуміють — коли пацієнтові щось не сподобається, він піде до сусідньої лікарні. Яка, власне, й отримує страхові гроші. Тому боротьба за якість обслуговування у Польщі — не просто красиві слова, а спосіб вижити у конкурентній боротьбі між госпіталами.

НЕ НАШ РЕЖИМ

На відміну від українських госпіталів, польські лікарні відкриті для відвідувачів цілодобово. Якщо комусь спаде на думку серед ночі принести торбинку з фруктами своєму хворому приятелю чи родичеві, медперсонал жодним чином не буде заперечувати проти візиту нічного гостя. До моменту вступу Польщі до ЄС відвідувачі могли приходити до лікарні лише тричі на тиждень.

Пацієнт польської лікарні має право не лише отримати повну інформацію про стан свого здоров'я, навіть якщо це остання стадія раку, а й вимагати від медиків звіт про вплив на його здоров'я кожного окулу чи таблетки. Хворий не просто отримує відповіді на всі питання, він дає письмову згоду (або ж не погоджується, якщо його щось бентежить) на всі процедури, які здійснюють лікарі.